

Sannija Matule

Latvijas Zinātņu akadēmijas saimei pievienojies tiesībnieks Jānis Pleps

Atbilstoši Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) statūtiem par tās locekļiem ievēlē izcilus Latvijas un ārzemju zinātniekus, un viņu pulkam pēc nesenajām LZA rudens pilnsapulces vēlēšanām pievienojušies vairāk nekā divdesmit jauni locekļi. Starp LZA saimes jaunpienācējiem ir arī viens tiesību zinātnieks – Senāta Administratīvo lietu departamenta senators, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docents Dr. iur. Jānis Pleps ir ievēlēts par LZA korespondētājlocekli.

LZA statūti¹ paredz, ka par LZA īstenajiem locekļiem ievēlē izcilus Latvijas zinātniekus, kuru pētījumi Latvijā un pasaulē ir plaši atzīti, savukārt par LZA korespondētājlocekļiem ievēlē Latvijā kādā zinātnes nozarē autoritāti ieguvušus zinātniekus, kuri spēj kvalificēti pārstāvēt attiecīgo zinātnes nozari, ekspertēt zinātniskos darbus un savai specializācijai atbilstošos zinātniskos virzienus.

Detalizētāk jautājumus par jauno locekļu kandidātu izvirzīšanas, reģistrācijas, ievēlēšanas u.c. kārtību reglamentē LZA Senāta apstiprināts Nolikums par jaunu Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļu vēlēšanām.² Tajā arī paredzēts, ka jaunus locekļus vēlē LZA īstenie locekļi rudens pilnsapulcē (parasti novembrī), un šādas vēlēšanas notika arī šā gada 23. novembrī. Tajās, aizklāti balsojot, pilnsapulce par LZA jaunajiem locekļiem ievēlēja vienpadsmit īstēnos locekļus, divus ārzemju locekļus un vienu goda locekli, kā arī četrpadsmit korespondētājlocekļus.

Kā liecina LZA sniegtā informācija, Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļa, kam ir piederīgas arī tiesību zinātnes, šā gada sākumā apvienoja 150 locekļus, starp tiem: 40 īstēnie locekļi, 41 goda loceklis, 32 ārzemju locekļi un 37 korespondētājlocekļi. Nodaļai piederīgi arī 32 goda doktori, tādējādi kopumā ar tās darbu saistīti vairāk nekā 180 zinātnieki. Līdz LZA rudens pilnsapulces jauno locekļu ievēlēšanai Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas tiesību zinātņu specialitātei bija šāds locekļu sastāvs: LZA īstēnais loceklis Juris Bojārs, kā arī korespondētājlocekļi Ārija Meikalīša, Sanita Osipova, Ineta Ziemele, Andris Plotnieks, Ringolds Balodis un ārzemju loceklis Erki Hollo.³ Tagad viņiem pievienojies arī senators un docents J. Pleps ar šādiem zinātnisko pētījumu virzieniem: tiesību teorija un vēsture, konstitucionālās tiesības, Satversmes tulkošana, konstitucionālisma ģenēze.

Jautāts, ko viņam nozīmē šis jaunais statuss, sarunā ar “Jurista Vārdu” J. Pleps sacīja: **“Šo lēmumu, ievēlot mani par Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekli, uztveru kā ļoti augstu novērtējumu manam līdz šim veiktajam zinātniskajam darbam. Esmu gandarīts, ka mani pētījumi ir pamanīti un novērtēti kā tiesībnieku lokā, tā arī plašākā – visu Latvijas zinātnieku saimē. Tas uzliek lielu atbildību turpmākam darbam – lai sekmētu tiesību zinātnes tālāku izaugsmi un tiesiskas valsts nostiprināšanu.”** Jāpiebilst, ka ar savu zinātnisko devumu salīdzinoši neilgā laikā J. Pleps jau atkārtoti ir izpelnījies LZA atzinību, jo 2022. gadā par darbu kopu “Valsts nepārtrauktības (kontinuitātes) doktrīnas piemērošana: Satversmes spēkā esamība un Latvijas valsts rīcībspēja

okupācijas laikā” viņam tika piešķirta arī LZA Dītriha Andreja Lēbera vārdbalva. LZA vārdbalvas, kas nosauktas izcilu Latvijas vai ar to saistītu zinātnieku vārdā, ir akadēmijas atzinība par labākajiem zinātniskajiem sasniegumiem atsevišķās zinātņu nozarēs, un tādas nozarē nepiešķir ik gadu. Tiesību un politikas zinātnēs šāds apbalvojums ir Dītriha Andreja Lēbera vārdbalva.

No juristiem, kas reiz arī bijuši piederīgi LZA saimei, bet nu jau ir mūžībā, vēl var minēt arī tādus izcilus tiesībniekus kā Kalvis Torgāns (LZA īstenais loceklis, LZA Lielās medaļas laureāts), Jānis Vēbers (LZA īstenais loceklis) un Romāns Apsītis (LZA goda doktors), kā arī Dr. iur., Dr. h. c. Dītrihs Andrejs Lēbers (LZA ārzemju loceklis), kura vārdā arī ir nosaukts LZA apbalvojums tiesību un politikas zinātnēs.

RAKSTA ATSAUCES / 3

1. Pieejams: <https://www.lza.lv/par-mums/pamatdokumenti/63-latvijas-zinatnu-akademijas-statuti>

2. Pieejams: <https://www.lza.lv/par-mums/pamatdokumenti/326-nolikums-par-jaunu-latvijas-zinatnu-akademijas-loceklu-velesanam>

2. Plašāk skat.: LZA Gadagrāmata, 2023, 128. lpp. Pieejams: https://www.lza.lv/images/darbibas-parskati/LZA_GG-2023.pdf

Atsauce uz pirmavotu: *Matule S. Latvijas Zinātņu akadēmijas saimei pievienojies tiesībnieks Jānis Pleps. Jurista Vārds, 05.12.2023., Nr. 49 (1315), 6.lpp.*